

VELTAN - SANDOY

"Grøna oyggin, besta moldin - VELTAN - Sandoy"

Á fundinum um grønmætisvelting á Hotel Skálavík avdúkaði Katrin Petersen eisini eitt uppskot til vørumerkið fyri grønmætisvørur úr Sandoyinni. Hugskotið er, at eitt slíkt merki kann gerast savningarmerkið hjá framleiðarum í Sandoyinni.

Bóndur, jarðeigarar og onnur, sum hava hug at velta og selja, kunnu brúka hetta felags savningarmerki á sínum vørum.

VELTAN Sandoy kann eitt nú klistrast á ein eplaposa, ein posa við rötum, gularötum ella á eitt bundið av rabarbum - bara fyri at nevna onkrar av møguleikunum.

- Um hetta verður eitt áhugafelag ella eitt partafelag, vita vit ikki enn, men øll tey, sum framleiða og selja, kunnu verða við og kunnu seta merkið á sínar vørur, sigur Katrin Petersen.

Hugskotið er, sigur hon, at hetta verður eitt ella annað samtak, sum eisini skal arbeiða við at tryggja tað besta av tí besta.

- Men, hvussu vit tryggja vit okkum, at talan verður um dygdarvørur. Jú, tað gera vit í fyrsta lagi við opinleika, har viðskiftafólk kunnu síggja, hvussu vøran verður framleidd. Vit skulu eisini hava kunning frá viðskiftafólki, um tað vísir seg, at vøran í onkrum føri ikki er optimal. Soleiðis kunnu vit gera okkum betri og tryggja tað besta av tí besta.

Katrin Petersen segði eisini, at í døgnum 18.-20. september verður skipað fyri einum eplafestivali í Sandoyinni, har sandoyingar kunnu koma við eplum og øllum tí grønmæti, sum framleitt verður í oynni.

- Hetta tiltak skal bæði vera seriøst, men eisini stuttligt, og tað skal varpa ljós á grønmætisframleiðslu í Sandoyinni í síni heild, sigur hon.

Katrin Petersen hevði framløgu, og Laura Joensen segði eisini nøkur orð um grønmætisskeið

Myndir: Vilmund Jacobsen

Slóða fyri í Sandoyinni við grønmætisvelting

Næst seinasta mikukvøld varð skipað fyri fundi á Hotel Skálavík, har Katrin Petersen vegna Vakstrarætlanina fyri Sandoyinna hevði eina forvitnisliga framløgu um møguleikar við grønmætisvelting. Tiltakið var ætlað øllum, sum hava áhuga fyri grønmætisvelting - antin tað er til egið brúk ella til at selja

Vilmund Jacobsen

Stórir áhugi var fyri tiltakinum, og eini 60-70 fólk mundu vera við á fundinum í Skálavík, har eisini varð kunnað um eitt nýtt grønmætissamstarv fyri Sandoyinna - og um eitt forvitnisligt skeið, sum eisini fevnir um grønmætisvelting í Skálavík. Tað var Katrin Petersen, umboðandi Vakstrarætlanina fyri Sandoyinna, sum hevði høvuðsframløguna á vælmøtta fundinum.

Hon segði, at talan er um tvær størri verkætlanir, sum Vakstrarætlanin arbeiðir við í Sandoyinni í ár. Hesar snúgva seg um grønmæti og ferðafólk.

Katrin greiddi frá royndum við grønmætisvelting í Hetlandi, sum hava eydnast væl, og tí er ætlanin hjá Vakstrarætlanini at gera ein túr til Hetlands í summar at vitja garðin og síggja, hvussu tey gera í Hetlandi fyri at fáa ymiskt grønmæti at veksa.

Á fundinum varð eisini upplýst, at onnur, sum kanska hava hug at koma við til Hetlands, eru vælkomnir við á ferðina.

Ómettaður marknaður

- Spyrst tú føroyskar bóndur, hvussu útlitini munnu vera fyri ymiskum vøkstri, siga teir oftast, at alt veldst um, hvussu veðurlíkindini háttast, og hvussu grøðin hepnast. Tað

er trupult at siga frammanundan, hvussu grøðin verður - eisini við eitt nú eplum og rötum, sum vit velta her heima.

Katrin Petersen segði, at Vakstrarætlanin hevur sett sær fyri at finna út av, hvat ber til, og hvat ikki ber til. Føroyar hava ein stóran og ómettaðan marknað fyri føroyskum grønmæti. Taka vit eplini, sum vit eru frægast til at velta, dekka føroysku eplini helst bara eini 20% av føroyska marknaðinum.

- Tølini fyri sølu av seteplum benda á, at føroyingar velta umleið 20% av øllum teimum eplum, sum vit eta um árið. Hóast føroysku eplini gjarna vera seld væl dýrari enn tey útlendsku, er góður marknaður fyri teimum. Grønmætisvelting í Føroyum annars er næstan 0 (null), so her er eitt stórt potentiali, sum at kalla liggur óbrúkt.

Katrin segði, at neyðugt verður at branda føroysku framleiðsluna, tá komið er har til, at vit hava eina framleiðslu av grønmæti. Neyðugt verður eisini at samstarva um royndir, marknaðarføring og sølu, so vit kunnu fáa sum frægast burtur úr teimum møguleikum, ið eru.

- Neyðugt verður við samstarvi, har vitanin, sum fæst til høldar, verður deild. Vit mugu samstarva um besta fræið, og hvussu vit verja okkum best móti vindi. Neyðugt verður eisini

við samstarvi millum tey, sum selja føroysku grønmætisframleiðsluna.

Hon segði, at Vinnuframi hevur stuðlað grønmætisverkætlanini fíggiarliga, eins og Búnaðarstovan hevur sagt seg sinnaða at luttaka og at lyfta undir, soleiðis at neyðugu royndirnar kunnu gerast.

- Neyðugt verður eisini við samstarvi við okkara matstovuvinnu, og her vita vit frá nógvum kokkum, at teir gjarna vilja keypa føroyskar grønmætisvørur, legði hon aftrat.

Grønmætisskeið

Eitt, sum Vakstrarætlanin fyri Sandoyinna er í holt við, er eitt grønmætisskeið, sum fer at koyra gjøgnum summarið. Skeiðið verður fyri øll, sum kundu hugsað sær at velt sítt egna grønmæti. Tað verður Laura Joensen, sum kemur at undirvísa og taka sær av tí praktiska.

Hetta verður eitt skeið, har øll kunnu luttaka - eisini tey, sum ongan tíð hava fingist við velting og jørð aður. Einasta, sum skal til, er, at tú hevur hug at royna teg við at velta títt egna grønmæti.

Tann praktiski parturin av skeiðinum verður velting av grønmæti í Skálavík. Skipað verður soleiðis fyri, at hvør einstakur, sum luttekur á skeiðinum, fær eitt 10 fermetra stórt stykki at velta á, og síðan verður farið í gongd.

Laura Joensen segði eisini nøkur orð á fundinum í Skálavík, og hon legði skemtiliga fyri.

- Eg eri eingin serfrøðingur á hesum øki, men eg havi gjørt mær mínar egnu royndir við velting av ymiskum grønmæti. Eg kann í hvussu er lova tykkum eitt: Vit skulu hava tað stuttligt í Skálavík.

Endamálið við grønmætisvelting er, at bóndur, jarðeigarar og fólk annars skulu kunna fáa nakað burtur úr.

- Endamálið er eisini, at hetta skal geva gróðrabotn fyri fleiri matlætum og øktum matstovuvirksemi við føroyskum rávørum - eisini, tá ið ræður um at selja Føroyar sum ferðavinnuland.

Laura Joensen segði, at hon kann ikki garantera fyri nøkrum sum helst, nú farið verður undir skeiðið.

- Eg havi gjørt royndir við dúki út yvir velting, og eg havi havt ymiskt standandi innandura. Eg havi sett fræ niður og havi taðað. So kemur tað uppافتur sum kemur. Mínar royndir eru, at best er at royna seg uttandura á vanligan hátt - og so hopa tað besta.

Hon helt, at tey eru longu sein á veg við skeiðnum og grønmætisvelting, og tí er bara at koma í gongd sum skjótast.

- Tey, sum koma við, sleppa í hvussu er at royna síni evnir og sítt hepn við grønmætisvelting í Skálavík.